

Verslagformulier examenbesprekingen talen

Vak: Spaans

Niveau: VMBO - tijdvak 1 (2026)

Datum bespreking: 28 mei 2026

Opgesteld door: Sectie Spaans, Levende Talen (examenbespreking)

Tekst	Titel / onderwerp	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
1	Un profesor en España	Geen opmerkingen.	Nee
2	Multas en la playa	Bij de open vraag (vraag 4) blijkt het onderscheid tussen "onnatuurlijke ingrediënten" en "chemische/slechte" producten lastig; het woord "chemisch" komt niet in de tekst voor. Zie verder vraag 4.	Nee
3	Beto Pérez, creador de la zumba	Bij vraag 13 wordt een van de modelantwoorden ("zumba is vrolijker dan andere sporten") slechts impliciet in de tekst genoemd, wat het voor vmbokandidaten lastig maakt. Zie vraag 13.	Nee
4	Pollo a la Coca Cola	Geen opmerkingen.	Nee
5	Rescate con gafas de visión nocturna	Bij vraag 13 wordt een van de modelantwoorden ("zumba is vrolijker dan andere sporten") slechts impliciet in de tekst genoemd, wat het voor vmbokandidaten lastig maakt. Zie vraag 13.	Zie vraag 15.
6	David Bisbal presenta su documental	Geen opmerkingen.	Nee
7	El insecto más importante del mundo	Het antwoord op vraag 25 staat in de laatste zin van alinea 1; veel kandidaten lazen hier overheen. Zie vraag 25.	Nee
8	La tenista Garbiñe Muguruza	Bij vraag 30 leidt het werkwoord "retirarse" ertoe dat veel kandidaten "met pensioen (gaan)" antwoorden.	Zie vraag 30.

9	Un calamar gigante	Geen opmerkingen.	Nee
10	El Día Internacional de la Amistad	Geen opmerkingen.	Nee

Dit verslag bundelt de opmerkingen uit de examenbespreking en wordt verstuurd aan het College voor Toetsen en Examens (CvTE). De gerichte vragen aan het CvTE zijn in de laatste kolom met “Ja” gemarkeerd. Conform de disclaimer hebben deze besprekingen geen officiële status; in alle gevallen is het correctievoorschrift, eventueel met aanvulling, bindend.

Het formulier kent drie categorieën: A. opmerkingen bij de teksten, B. opmerkingen bij de opgaven (onderverdeeld in B1: geen opmerkingen, B2: aanbevelingen, B3: vraag of melding aan het CvTE), en C. algemene opmerkingen en aanbevelingen.

Categorie A: Opmerkingen bij de teksten

Tekst	Titel / onderwerp	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
11	La Feria del Taco Vegano	Bij vraag 39 zoeken kandidaten het antwoord in de verkeerde alinea ("Cómo son los tacos veganos"); het werkwoord "encontrar/vinden" wordt lastig aan "kopen" gekoppeld. Zie vraag 39.	Nee

Categorie B: Opmerkingen bij de opgaven

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
1	B1	Geen opmerkingen.	Nee
2	B1	Geen opmerkingen.	Nee
3	B1	Geen opmerkingen.	Nee
4	B2	<p>Open vraag over de reden waarom zeep en shampoo verboden zijn. Leerlingen gebruiken veelal eigen bewoordingen die inhoudelijk overeenkomen met het correctiemodel. Goed gerekend zijn antwoorden zoals: "de (onnatuurlijke) ingrediënten van de producten beschadigen / belanden in / vervuilen het (zee)water", "de producten zijn slecht voor het milieu / vervuilen het milieu". Twijfelpunt besproken: "zeep is gemaakt van slechte chemische producten" – het woord "chemisch" komt niet in de tekst voor, maar dit komt inhoudelijk neer op "onnatuurlijke ingrediënten" (tweede gepunteerde antwoord in het beoordelingsmodel).</p> <p>Aanbeveling aan correctoren: in de geest van het beoordelingsmodel (regel 3.3) ruimhartig beoordelen wanneer leerlingen het idee van vervuiling door (onnatuurlijke / slechte / chemische) ingrediënten verwoorden.</p>	Nee
5	B1	Geen opmerkingen.	Nee
6	B1	Geen opmerkingen.	Nee
7	B1	Geen opmerkingen.	Nee
8	B1	Geen opmerkingen.	Nee
9	B1	Geen opmerkingen.	Nee
10	B1	Geen opmerkingen.	Nee
11	B1	Geen opmerkingen.	Nee
12	B1	Geen opmerkingen.	Nee

13	B2	Open vraag (2 punten) over twee redenen waarom zumba interessant is. Het correctiemodel geeft drie opties: (1) je sport op een leuke manier, (2) zumba is vrolijk(er dan andere sporten), (3) voor zumba heb je geen speciale hulpmiddelen / alleen je lichaam nodig. Optie 1 en 3 staan letterlijk in de tekst en worden meestal door leerlingen gevonden. Optie 2 ("zumba	Nee
----	----	---	-----

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
		is vrolijker") staat impliciet en blijkt voor vmbo-leerlingen lastig uit deze alinea te halen. Discussiepunt: hoe om te gaan met antwoorden in de passieve vorm zoals "je wordt vrolijk van zumba" / "zumba maakt je vrolijk". In het correctiemodel staat "zumba is vrolijk(er dan andere sporten)" waarbij zumba het onderwerp is, terwijl in deze leerlingantwoorden de leerling/persoon het onderwerp is dat vrolijk wordt. De aanwezige docenten hebben deze antwoorden in eerste instantie fout gerekend, maar geven aan dat het verschil subtiel is en mogelijk te streng. Aanbeveling: bij twijfel met de tweede corrector overleggen.	
14	B1	Geen opmerkingen.	Nee
15	B3	Open vraag (1 punt): waardoor brak de helm van de bergbeklimmer en raakte hij gewond aan zijn hoofd? Het correctiemodel geeft als antwoord: "door een (vallend(e)) rots(blok)". Tijdens de bespreking is een inhoudelijk bezwaar geuit tegen het gepunteerde "vallend(e)". In de Spaanse tekst staat: "un montañero sufrió el impacto de una roca cuando bajaba desde el pico Almanzor". Het onderwerp van "bajaba" (naar beneden ging / afdaalde) is de montañero, niet de roca. De tekst zegt dus nergens letterlijk dat de rots viel. Het antwoord "door een rots" (zonder "vallend") is dus de meest letterlijke en correcte weergave van de tekst; "vallende rots" is op zichzelf een acceptabele interpretatie (vandaar de haakjes), maar bij omgekeerd redeneren zou "vallend" niet als verplichtend gelden. In de praktijk gaven leerlingen aan dat "er viel een rots(blok) / steen op zijn helm", wat conform model goed gerekend wordt. Fout gerekende variant: "hij is dood tegen een rots" – deze is te onnauwkeurig en inhoudelijk afwijkend van wat de tekst zegt (de man is niet dood).	Ja Kan het CvTE bevestigen dat "door een rots" (zonder de toevoeging "vallend") als volledig goed antwoord telt, gezien het feit dat de Spaanse tekst niet expliciet vermeldt dat de rots viel?
16	B1	Geen opmerkingen.	Nee
17	B1	Geen opmerkingen.	Nee
18	B1	Geen opmerkingen.	Nee
19	B1	Geen opmerkingen.	Nee

20	B1	Geen opmerkingen.	Nee
21	B1	Geen opmerkingen.	Nee
22	B1	Geen opmerkingen.	Nee
23	B1	Geen opmerkingen.	Nee
24	B1	Geen opmerkingen.	Nee
25	B2	Open vraag (2 punten): waarom is de bij het belangrijkste dier voor de bestuiving? Het correctiemodel geeft twee delen: (1) ze zijn de besten (bij het bestuiven), (2) ze leven in (heel) grote groepen. Beide punten staan in de laatste zin van alinea 1 ("Esto	Nee

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
		<p>es porque son los mejores en la polinización y viven en grupos muy grandes"). Het signaalwoord "Esto es porque" ("Dit is omdat") wordt door veel vmbo-leerlingen gemist; zij zoeken het antwoord eerder in alinea 2 of in andere zinnen. Discussiepunt: het antwoord "bijen helpen meer aan de bestuiving dan andere dieren" – is dat hetzelfde als "ze zijn de besten"? De aanwezige docenten oordelen dat "meer helpen dan anderen" niet gelijkstaat aan "de besten / het meest belangrijk" zijn, en hebben dit fout gerekend.</p> <p>Aanbeveling aan correctoren: streng toepassen van het criterium "de besten / het meest", omdat dit specifiek in het beoordelingsmodel is opgenomen en uit het signaalwoord "mejores" voortvloeit.</p>	
26	B1	Geen opmerkingen.	Nee
27	B1	Geen opmerkingen.	Nee
28	B1	Geen opmerkingen.	Nee
29	B1	Geen opmerkingen.	Nee

30	B3	Open vraag (1 punt) over het nieuws in de inleiding: dat Garbiñe gaat stoppen (met tennissen). Veel leerlingen schrijven als antwoord "Garbiñe gaat met pensioen" of "Garbiñe gaat met (tennis)pensioen". Bezwaar uit de bespreking: in het Nederlands wordt "met pensioen gaan" wel degelijk gebruikt voor topsporters die definitief stoppen met hun sportieve carrière (zie bijvoorbeeld Nederlandse nieuwsberichten over Rafael Nadal). Ook in woordenboeken wordt het Spaanse "retirarse" / "retiro" vertaald met onder andere "(vervroegd) pensioen / pensionering". Dat een 30-jarige tennisster met pensioen gaat, is in de Nederlandse sportcontext bovendien een gangbare formulering. Voor leerlingen die zelf met het woordenboek werken, is "met pensioen" een logische vertaling. De aanwezige docenten rekenen "met pensioen gaan (met tennis) / met tennispensioen gaan" goed, en willen graag dat het CvTE dit cultureel-talige aspect erkent.	Ja Kan worden bevestigd / via een aanvulling op het correctievoorschrift worden opgenomen dat antwoorden als "Garbiñe gaat met (tennis)pensioen" / "Garbiñe gaat met pensioen" als goed worden gerekend, gezien het feit dat "met pensioen gaan" in het Nederlands ook van toepassing is op (top)sporters die definitief stoppen, en gezien de woordenboekvertaling van "retirarse / retiro"?
31	B1	Geen opmerkingen.	Nee
32	B1	Geen opmerkingen.	Nee
33	B1	Geen opmerkingen.	Nee
34	B1	Geen opmerkingen.	Nee
35	B1	Geen opmerkingen.	Nee
Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
36	B1	Geen opmerkingen.	Nee
37	B1	Geen opmerkingen.	Nee
38	B1	Geen opmerkingen.	Nee
39	B1	Vraag is duidelijk geformuleerd. De meeste leerlingen geven het juiste antwoord (saus/salsa of gebakje(s)/taart). Enkele leerlingen gingen de fout in door het antwoord te zoeken onder het kopje "¿Cómo son los tacos veganos?" en antwoordden met soja, seitán of jackfruit – dit zijn echter ingrediënten van de tacos zelf, niet "andere veganistische voedingsmiddelen". De vraagstelling ("behalve tacos") en de kop "¿Qué más puedes encontrar en la feria?" maken voldoende duidelijk waar het antwoord gezocht moet worden.	Nee

Categorie C: Algemene opmerkingen en aanbevelingen

Nr.	Opmerking / aanbeveling	Vraag aan CvTE?
1	Het examen wordt als prima beoordeeld: niet heel moeilijk en niet heel makkelijk, op niveau voor vmbo gl/tl. De teksten zijn inhoudelijk goed gekozen en de woordenschat sluit aan bij het beoogde niveau. De lengte van het examen is goed; leerlingen hadden voldoende tijd om af te ronden.	Nee
2	Bij de open vragen wordt opgemerkt dat de bandbreedte aan acceptabele interpretaties / formuleringen ruimer is dan in de afgelopen twee jaren. Dit maakt de beoordeling voor correctoren – en zeker voor minder ervaren correctoren – lastiger, omdat leerlingen de inhoud vaak wel begrijpen maar niet exact het verwachte sleutelwoord of de exacte verwoording uit het beoordelingsmodel gebruiken. Aanbeveling aan examenmakers: bij open vragen de gepunteerde antwoorden en haakjes-aanduidingen zoveel mogelijk uitbreiden met inhoudelijk gelijkwaardige varianten.	Nee
3	De keuze om bij meerkeuzevragen met twee antwoordmogelijkheden te werken met "wel/niet" in plaats van "ja/nee" of "juist/onjuist" wordt zeer positief ontvangen. Dit voorkomt discussies tussen eerste en tweede corrector over of een leerling "ja/nee" had moeten gebruiken in plaats van "wel/niet" (of andersom).	Nee
4	De nieuwe lay-out van het tekstboekje en opgavenboekje (met duidelijke kopjes tussen de teksten) wordt als duidelijke verbetering ervaren. De uitwerkbijlage als verplicht examendocument (in tegenstelling tot bij havo/vwo) draagt bij aan de toegankelijkheid voor vmbo-leerlingen.	Nee
5	Aandachtspunt voor de toekomst: de toename van open vragen in het vmboexamen Spaans (waar voorheen vaak alleen "wel/niet"-vragen en invulvragen voorkwamen) vereist dat docenten hun leerlingen expliciet leren hoe ze open vragen op de juiste manier kunnen beantwoorden in het Nederlands. Levende Talen Spaans zal hierover advies opnemen richting docenten.	Nee
6	Suggestie ten aanzien van onderwerpkeuze: gevraagd wordt om meer variatie in de thema's van de teksten. De onderwerpen "dieren" (in dit	Ja
Nr.	Opmerking / aanbeveling	Vraag aan CvTE?
	examen zelfs twee teksten: bijen en reuzeninktvis) komen relatief vaak terug in vmbo-examens Spaans. Onderwerpen die dichterbij de belevingswereld of toekomstige (beroeps)praktijk van vmbo-leerlingen liggen (bijvoorbeeld werken, wonen, dienstverlening, hotelwezen) zouden de motivatie en herkenning kunnen vergroten. Tegelijkertijd wordt erkend dat een examen niet voor elke leerling alle onderwerpen interessant kan maken en dat thematische variatie over examens heen al wordt nagestreefd.	Aanbeveling aan de examenmakers om bij toekomstige examens te streven naar meer thematische variatie en aansluiting bij de belevingswereld van vmbo-kandidaten.

Reactie CvTE

Bedankt voor het uitvoerige verslag van de Examenbespreking Spaans vmbo van de sectie Spaans van Levende Talen. Mooi dat een en ander gedocumenteerd staat waar we als verantwoordelijke van de centrale examens ons voordeel mee kunnen doen. Uit de reacties blijkt dat over het geheel genomen het centraal examen gl/tl goed ontvangen is door het veld. Uiteraard zijn er wel kritiek- en verbeterpunten maar die zullen we met de toetsmakers zeker bespreken tijdens de evaluatie van deze examencampagne, Daar gaan we nu ook verder nog in op in.

Bij een paar opgaven geeft de examenbespreking als commentaar dat de betreffende vraag te moeilijk is. Dat kan en dat is ook helemaal niet erg. Ons streven is niet dat iedereen slaagt voor een examen, ons streven is dat we in een examen een goed onderscheid maken tussen de hele goede en de minder goede leerlingen. En daar zijn ook moeilijke vragen voor nodig .Alleen dan kunnen de excellente kandidaten laten zien dat ze met kop en schouder boven het gemiddelde uitsteken. En door antwoorden goed te reken die misschien niet helemaal correct zijn maar door de corrector aangemerkt worden als “ik weet wat die kandidaat bedoelt” doe je de betere leerlingen, die wel een volledig antwoord gegeven hebben, geen recht.

We willen ook nog inhoudelijk ingaan op een paar vragen die in het verslag expliciet naar voren kwamen: “Vraag 15 over de rots. Die hebben we voorgelegd aan de examenmakers en dit is hun reactie: Het antwoord ‘door een rots’ is genoeg; Het antwoord ‘Hij stootte tegen de rots’, (waarbij dan verder ook onduidelijk is op wat voor manier, doordat hij dat zelf deed of doordat de rots naar beneden viel) valt volgens ons onder regel 3.3.”

Vraag 30 over “retirarse”

Voor deze vraag is een aanvulling gepubliceerd.